

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Historii dla uczniów gimnazjów
województwa kujawsko-pomorskiego
Etap rejonowy – data: 13. 12. 2017 r.

Kod ucznia: _____

Wynik: _____/100 pkt.

Instrukcja dla ucznia

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu na **TEŚCIE** i **KARCIE ODPOWIEDZI** swój kod ustalony przez Komisję Konkursową. **Nie wpisuj** swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy składa się z 9 stron i zawiera 18 zadań. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj w **KARCIE ODPOWIEDZI** długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. W zadaniach wielokrotnego wyboru poprawne odpowiedzi zaznaczaj zgodnie z poleceniem.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Na ostatniej stronie testu znajdziesz miejsce na brudnopis. **Brudnopis nie podlega ocenie.**
9. Pracuj samodzielnie.
10. Nie wolno wносить telefonów komórkowych na konkurs.
11. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi **90 minut**.

ZADANIE I (0 – 4 p.) Przeczytaj uważnie poniższy tekst, następnie uzupełnij zdania znajdujące się w **KARCIE ODPOWIEDZI**.

„(...) miasto tak wygląda: leży na wielkiej równinie i tworzy czworobok, którego każdy front wynosi sto dwadzieścia stadiów – to czyni w całości obwód miasta o czterystu osiemdziesięciu stadiach. (...) A zbudowane było tak porządnie jak żadne inne ze znanych nam miast. Naprzód biegnie dookoła niego głęboki i szeroki rów pełen wody, potem idzie szeroki na pięćdziesiąt królewskich łokci, a wysoki na dwieście łokci mur. (...) Ponad murem, po obu jego brzegach, wzniesli jednopiętrowe wieże, jedna naprzeciw drugiej, a między wieżami zostawili miejsce jako drogę objazdową, po której mogła jechać czwórka koni. Dookoła muru było sto bram (...)

Źródło: Herodot, *Dzieje*, Warszawa 1954, s. 178 – 181

Stadion – ok. 177 m; Łokieć królewski – ok. 0,5 m.

A Źródło: http://urnammu.republika.pl/obrazki/x_babilon2.jpg	B Źródło: http://faktopedia.pl/511754
C Źródło: http://img6.gram.pl/220070614182756.jpg	

ZADANIE II (0 – 2 p.) Przeczytaj uważnie poniższy tekst i w **KARCIE ODPOWIEDZI** odpowiedz na pytania umieszczone pod tekstem.

Postępowanie [...] było takie: Każdy otrzymywał skorupkę i pisał na niej nazwisko człowieka [...]. Tabliczkę zanosił na umówione miejsce na agorze [...]. Tam najpierw archonci przeliczali całą ilość skorupek. Bo jeżeli głosujących było mniej niż sześć tysięcy, wynik [...] był nieważny.

Źródło: Plutarch, *Żywoty sławnych mężów*, Wrocław 1977, s. 19

1. Jak nazywała się procedura, której funkcjonowanie opisał Plutarch?
2. W którym mieście-państwie (polis), stosowano tę procedurę?

ZADANIE III (0 – 4 p.) Przeczytaj uważnie fragmenty dwóch prac, następnie do KARTY OBPOWIEDZI wpisz litery, którymi oznaczono prawidłowe odpowiedzi.

Tekst 1

Zasoby imperium poczęły się zmniejszać, natomiast wydatki ciągle wzrastały. Rząd musiał zwiększać podatki i inne finansowe obciążenia miast, a bogata arystokracja municypalna, która dostarczała mieszkańcom bezpłatnych urzędników i administratorów oraz była odpowiedzialna za opłacanie podatków, została stopniowo zrujnowana. [...] Załamanie się imperium [...] mogłoby nastąpić [...] nawet bez interwencji barbarzyńskich najeźdźców.

Źródło: C. Dawson, Tworzenie się Europy, Warszawa 2000, s. 27, 92.

Tekst 2

Podawano różne przyczyny upadku Imperium, wyolbrzymiając często rolę jednego czynnika wewnętrznego, np. destrukcyjny wpływ Kościoła, wyniszczenie warstw średnich, upadek niewolnictwa itp. Nie ulega wątpliwości zasadnicze znaczenie sił zewnętrznych, ciągłych najazdów i przegrupowań ludów, czego maksymalne nasilenie przypadło na schyłek IV stulecia i wiek V.

Źródło: M. Jaczynowska, D. Musiał, M. Stępień, Historia starożytna, Warszawa 1999, s. 646.

1. Oba tekst dotyczą starożytnego:
  - A. Egiptu,
  - B. Rzymu.
2. Problem kryzysu ekonomicznego, jako główną przyczynę upadku imperium podkreśla autor:
  - A. Tekstu 1,
  - B. Tekstu 2.
3. Najazdy, o których wspomina autor Tekstu 2 były związane z wędrówką plemion:
  - A. słowiańskich,
  - B. germańskich.
4. Upadek imperium, o którym mowa w obu tekstach zakończył epokę:
  - A. średniowiecza,
  - B. starożytności.

ZADANIE IV (0 – 5 p.) Rozwiąż krzyżówkę znajdującą się w KARCIE ODPOWIEDZI.

1. Tytuł przywódców muzułmańskich społeczności państwowo – religijnych.
2. Prorok islamu, założyciel pierwszej wspólnoty muzułmańskiej.
3. .... Gabriel, który objawił Mahometowi zasady islamu.
4. Przełożony w meczecie.
5. Muzułmanin wzywający z minaretu wiernych do wspólnej modlitwy.

ZADANIE V (0 – 5 p.) Poniżej wypisano 15 słów, które tworzą pięć logicznych skojarzeń. Do KARTY ODPOWIEDZI dopisz wyrażenia, aby powstały uporządkowane ciągi (np. ojciec → syn → wnuk).

*arcybiskup * niewolnik * suzeren * biskup * gladiator*
*szlachcic * uczeń * wasal * rycerz * jeniec wojenny*
*mistrz * papież * senior * czeladnik * ziemianin*

ZADANIE VI (0 – 5 p.) Uzupełnij poniższy tekst wpisując przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI brakujące informacje.

W średniowieczu książki były bardzo drogie, bo spisywano je ręcznie. Trudnili się tym przede wszystkim (1) ..... Były pisane na specjalnie wyprawianych skórkach zwierzęcych czyli (2) ..... lub papierze, który pojawił się w Europie w II połowie XII wieku. Książki były bogato zdobione ilustracjami tzw. (3) ..... oraz ozdobnymi literami umieszczonymi na początku strony tzw. (4) ..... Do upowszechnienia książek przyczynił się Jan Gutenberg, który w połowie XV wieku wynalazł (5) .....

ZADANIE VII (0 – 10 p.) Poniżej znajduje się dziesięć pytań, do których przygotowano po cztery odpowiedzi. Tylko jedna jest prawdziwa. Do tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI przy odpowiednich cyfrach wpisz litery oznaczające prawidłową odpowiedź.

1. Zasada „oko za oko, ząb za ząb” została zastosowana kodeksie spisany w:
  - A. Babilonii,
  - B. Rzymie,
  - C. Izraelu,
  - D. Egipcie.
2. „Lakonicznych odpowiedzi” uczono dzieci w:
  - A. Rzymie,
  - B. Egipcie,
  - C. Sparcie,
  - D. Atenach.
3. „Renesans karoliński” związany jest z panowaniem:
  - A. Chlodwiga,
  - B. Karola Wielkiego,
  - C. Karola Młota,
  - D. Pepina Małego.
4. „Czarną śmiercią” nazywano w Europie (XIV wiek) epidemię:
  - A. malarii,
  - B. dżumy,
  - C. cholery,
  - D. grypy.
5. W czasie „nocy św. Bartłomieja” dokonano rzezi:
  - A. katolików,
  - B. prawosławnych,
  - C. muzułmanów,
  - D. hugenotów.
6. „Wielka smuta” miała miejsce w Rosji po śmierci cara:
  - A. Piotra I Wielkiego,
  - B. Aleksandra I,
  - C. Iwana IV Groźnego,
  - D. Mikołaja I.

7. Bitwa pod Austerlitz nazywana jest „bitwą trzech cesarzy”, ponieważ na polu walki spotkali się władcy:
  - A. Francji, Rosji, Austrii,
  - B. Francji, Hiszpanii, Szwecji,
  - C. Francji, Wielkiej Brytanii, Austrii,
  - D. Francji, Rosji, Królestwa Prus.
8. „Bitwa narodów” miała miejsce w roku:
  - A. 1806 pod Jeną,
  - B. 1809 pod Raszynem,
  - C. 1813 pod Lipskiem,
  - D. 1815 pod Waterloo.
9. „Wiosna Ludów to określenie wydarzeń rewolucyjnych w Europie w latach:
  - A. 1847 – 1848,
  - B. 1849 – 1850,
  - C. 1846 – 1847,
  - D. 1848 – 1849.
10. Indie określano „perłą w Koronie Brytyjskiej” ponieważ była:
  - A. najbogatszą z kolonii,
  - B. pierwszą posiadłością kolonialną,
  - C. największą z kolonii,
  - D. najważniejszą kolonią pod względem strategicznym.

ZADANIE VIII (0 – 4 p.) Połącz w nazwy prądów filozoficznych Oświecenia z ich charakterystyką. Do tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz odpowiednie litery.

KRYTYCYZM	A. Kierunek w teorii poznania wywodzący poznanie ludzkie z doświadczenia zmysłowego, zewnętrznego lub wewnętrznego.
RACJONALIZM	B. Pogląd według którego Bóg jest stwórcą i prawodawcą świata, ale nim nie kieruje.
EMPIRYZM	C. Postawa postulująca dociekanie racji wszelkich przekonań, którą cechuje gotowość do przyjmowania twierdzeń tylko należycie uzasadnionych i sprawdzonych.
DEIZM	D. Pogląd zaprzeczający istnieniu Boga.
	E. Pogląd przyznający w poznaniu świata i wszelkich zjawisk dominującą rolę rozumowi.

ZADANIE IX (0 – 7 p.) Przeczytaj poniższe informacje, następnie przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz imię i nazwisko (ew. przydomek) postaci o której mowa.

1. Konkwistador hiszpański, który w XVI wieku podbił państwo Azteków.
2. Żeglarz, odkrywca uczestnik i kontynuator wyprawy Ferdynanda Magellana po jego śmierci.
3. Włoski astronom, który jako pierwszy badał przez teleskop nocne niebo.
4. Jeden z czołowych humanistów renesansu, autor dzieła „Pochwała głupoty”.
5. Teolog protestancki, kaznodzieja, organizator życia duchowego w Szwajcarii w okresie reformacji.
6. Flamandzki malarz, jeden z najwybitniejszych malarzy epoki baroku (m.in. obraz „Trzy Gracie”).
7. Inżynier i wynalazca, konstruktor maszyny parowej.

ZADANIE X (0 – 4 p.) Poniżej znajduje się obraz Wasilija Wierieszczagina „Napoleon w czasie bitwy pod Borodino”. Na podstawie własnej wiedzy i analizy obrazu w KARCIE ODPOWIEDZI odpowiedz na pytania znajdujące się pod ilustracją.

Źródło: <http://ocdn.eu/newsweek-web/5ab2c621-e9cd-4837-bcd5-b59f77eb4aef.jpg>

1. W którym roku miała miejsce bitwa pod Borodino?
2. Wojska którego państwa odniosły zwycięstwo?
3. Jak nazywał się dowódca wojsk rosyjskich?
4. Dlaczego malarz tak przedstawił Napoleona Bonaparte?

ZADANIE XI (0 – 5 p.) Poniżej znajdują się daty koronacji władców z dynastii Piastów. W KARCIE ODPOWIEDZI przy odpowiednich cyfrach wpisz imię i przydomek koronowanego w danym roku władcy.

1. 1025 rok,
2. 1076 rok,
3. 1295 rok,
4. 1320 rok,
5. 1333 rok.

ZADANIE XII (0 – 10 p.) Uzupełnij poniższy tekst. Przy cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz odpowiednie słowa.

Następcą Bolesława Szczodrego był jego (1) ..... Władysław Herman. Faktyczną władzę w państwie sprawował wojewoda (2) ..... W tym czasie doszło w kraju do poważnego konfliktu między księciem a jego synami – Bolesławem i (3) ..... W wyniku sporu Władysław dokonał podziału kraju. Bolesław otrzymał w zarząd (4) ....., a jego brat (5) ..... . Herman pozostawił sobie (6) ..... Po śmierci księcia rozpoczęła się między braćmi walka o władzę. Bolesław wygnał brata z kraju. Ten zwrócił się o pomoc do władcy niemieckiego (7) ....., który pod pretekstem przywrócenia mu władzy podjął w roku (8) ..... wyprawę na Polskę. Z epizodów tej wojny najbardziej znana jest bohaterska obrona grodu (9) ..... przez polską załogę. Opór wojsk polskich zmusił cesarza do wycofania się. Podczas odwrotu jeden z oddziałów niemieckich, według legendy, rozbity w bitwie rozegranej w miejscu nazwanym (10) ....., w pobliżu Wrocławia.

ZADANIE XIII (0 – 10 p.) Poniżej znajduje się 10 pytań dotyczących dynastii Jagiellonów, do których przygotowano po 4 odpowiedzi. Tylko jedna z nich jest prawdziwa. Do tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz odpowiednio litery oznaczające prawidłowe odpowiedzi.

1. „Matką królów” nazywana była żona Kazimierza Jagiellończyka:
  - A. Zofia Holszańska,
  - B. Elżbieta Habsburżanka (Rakuszanka),
  - C. Bona Sforza,
  - D. Barbara Radziwiłłówna.
2. Pierwsze obrady sejmu walnego odbyły się za panowania:
  - A. Aleksandra Jagiellończyka,
  - B. Władysława Warneńczyka,
  - C. Zygmunta I Starego,
  - D. Jana Olbrachta.
3. Akademię Krakowską odnowiono za panowania:
  - A. Władysława Jagiełły,
  - B. Władysława Warneńczyka,
  - C. Kazimierza Jagiellończyka,
  - D. Zygmunta II Augusta.
4. Władcą, który został koronowany na króla Polski za życia swego ojca był:
  - A. Aleksander Jagiellończyk,
  - B. Zygmunt II August,
  - C. Jan Olbracht,
  - D. Kazimierz Jagiellończyk.
5. Władysław Warneńczyk był królem Polski i:
  - A. Szwecji,
  - B. Czech,
  - C. Węgier,
  - D. Danii.
6. Kazimierz Jagiellończyk miał 7 córek i 6 synów, z których królami Polski było:
  - A. dwóch,
  - B. trzech,
  - C. czterech,
  - D. pięciu.
7. Sprowadzenie zakonu jezuitów do Polski miało miejsce za panowania:
  - A. Aleksandra Jagiellończyka,
  - B. Kazimierza Jagiellończyka,
  - C. Zygmunta I Starego,
  - D. Zygmunta II Augusta.
8. W czasach Jagiellonów dzieje Polski spisywał:
  - A. Jan Długosz,
  - B. Wincenty Kadłubek,
  - C. Janko z Czarnkowa,
  - D. Gall Anonim.

9. Za panowania Zygmunta II Augusta utworzono:

- A. piechotę wybraniecką,
- B. wojska kwarciane,
- C. pospolite ruszenie,
- D. husarię.

10. Dynastia Jagiellonów rządziła w Polsce:

- A. 184 lata,
- B. 185 lat,
- C. 186 lat,
- D. 187 lat.

ZADANIE XIV (0 – 5 p.) Do podanych w KARCIE ODPOWIEDZI królów elekcyjnych dopisz imiona władców umieszczonych w ramce, z którymi mogli spotkać się w czasie swego panowania, bo żyli w tym samym okresie i uczestniczyli w ważnych wydarzeniach historycznych.

(**UWAGA!** Postaci w ramce jest więcej, niektórzy nie pasują)

* Karol IX * Kara Mustafa * Iwan IV Groźny * * Karol XII * Karol X Gustaw * Karol XIII * * Wasyl III * Sulejman II Wspaniały *

ZADANIE XV (0 – 6 p.) Przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI dopisz imię i nazwisko osoby, o której mowa.

1. Poprowadził czarną procesję, był prezydentem Warszawy.
2. Poseł, który jako pierwszy zerwał obrady sejmu walnego.
3. Przewodniczył obradom Sejmu Wielkiego.
4. Podpisał pokój z Rosją w 1686 roku.
5. Stanął na czele rokoszu sandomierskiego.
6. Przeor Klasztoru na Jasnej Górze w czasie potopu szwedzkiego.

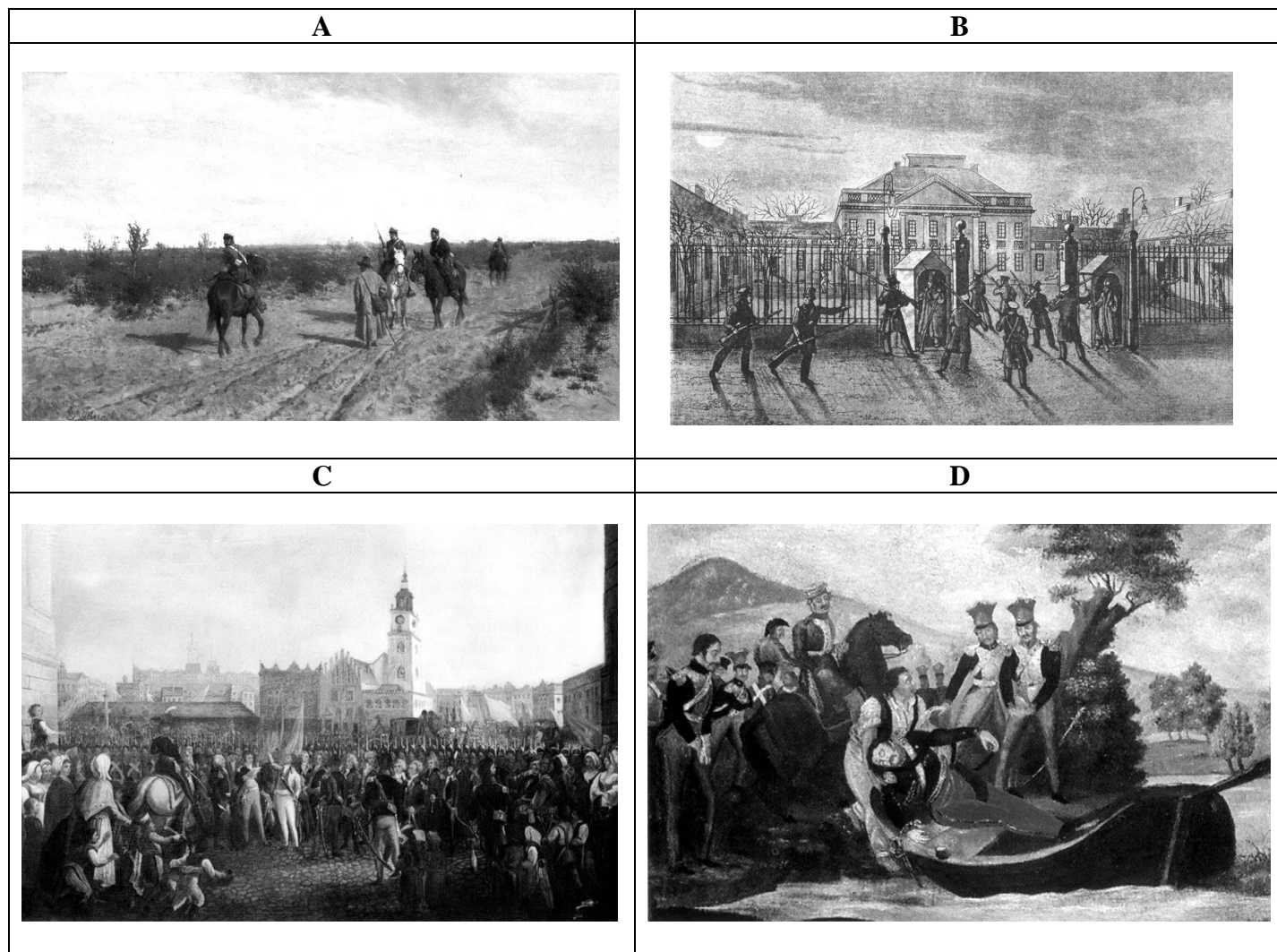
ZADANIE XVI (0 – 5 p.) Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Do tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz odpowiednio słowa „prawda” lub „fałsz”.

1. Pałac w Wilanowie powstał za panowania Jana III Sobieskiego.
2. Jedną z cech sarmatyzmu była niechęć do obcych obyczajów i religii innych od katolickiej.
3. Teatr narodowy powstał w Polsce w XVII wieku.
4. Czasopismo „Monitor” było wydawane z inicjatywy Stanisława Augusta Poniatowskiego.
5. Marcelo Bacciarelli był nazywany „malarzem Warszawy”.

ZADANIE XVII (0 – 4 p.) Poniżej umieszczono reprodukcje znanych dzieł sztuki odnoszące się do polskich walk o niepodległość. Do podanych w KARCIE ODPOWIEDZI opisów dopisz odpowiednie litery.

Źródło: Encyklopedia sztuki polskiej, Kraków 2001, s. 168 oraz Warszawa i jej muzeum, Warszawa 1996, s. 88-89, Wielka historia Polski, Kraków 2001, t. 7, s. 13 oraz t. 6. s. 152

ZADANIE XVIII (0 – 5 p.) Uzupełnij poniższe zdania wybierając jedną spośród dwóch możliwości. W KARCIE ODPOWIEDZI wpisz właściwe określenia.

Księstwo Warszawskie powstało w roku	1807
	1809
W skład Księstwa weszły ziemie zaboru	rosyjskiego.
	pruskiego.
Napoleon Bonaparte nadał Księstwu konstytucję w	Warszawie.
	Dreźnie.
Dowódcą wojsk Księstwa Warszawskiego był	Józef Poniatowski.
	Tadeusz Kościuszko.
Decyzją Kongresu Wiedeńskiego Księstwo podzielono na	trzy części.
	dwie części.

BRUDNOPIS